

mravenec lesní
(*Formica rufa*)

Pro další zajímavosti, stačí prostřednictvím QR kódu na této tabuli, nebo navštít stránky www.hezkystezky.cz. Také zde naleznete množství herních nápadů pro les, tématických šablon pro pedagogy, zvuky z ptačí a zvířecí říše a podobně.

Mravenčí velkoměsta
Lesních mravenců rodu *Formica* vytvářejících větší kupy je v naší republice více druhů. U nás nejrozšířenější jsou dva blízce příbuzné druhy – mravenec pospolitý (*Formica polyctena*) a mravenec lesní (*Formica rufa*). Další dva obvyklejší druhy mravenec pařezový (*Formica truncorum*) a mravenec luční (*Formica pratensis*) se vyskytují porůznu spíše jen na lesních okrajích, neboť jsou značně světlomilné a temnější lesní porosty mijejí. Jejich hnízda byvají obvykle solitérná a často velmi plochá až proláklá.

- 1 královna klade vajíčka
- 2 princezna
- 3 mravenec - dělník
- 4 mravenci - vojáci
- 5 mravenci - dělnice
- 6 bekyně mniška
- 7 mšice
- 8 mravenčí vajíčka
- 9 ostružina lesní
- 10 jezevec lesní

Mraveniště
Mravenci náleží mezi blanokřídlý hmyz a jsou tudíž blízkými příbuznými včel, vos či čmeláků a podobně jako oni žijí ve velkých společenstvích. Jejich domov – mraveniště je jedna z nejdokonaleji organizovaných pospolitostí v říši hmyzu, v mnohem připomínající i společenství člověka.

Nadzemní část mraveniště je možné přirovnat vzhledem k velikosti jeho tvůrců k největším lidským stavbám, přičemž podzemní části bývají zpravidla ještě větší. Chovem mšic produkových medovici a péci o jiné živočichy připomínají mravenci i naši hospodářskou činnost. Sběrem a přenášením různých semen pomáhají při obnově a zachování druhové rozmanitosti lesa a jeho vegetačního podrostu. Některé mravenčí „státy“, vzniklé seskupením desítek i stovek vzájemně komunikujících mravenišť, jsou místa s největší koncentrací biomasy živočichů, se kterou se můžeme v přírodě setkat.

Lovec, chovatel i zahrádkář

Nejznámějšími zástupci mravenců jsou lesní mravenci vytvářející největší stavby. Některá mraveniště mohou mít průměr základny až 5 m a dosahovat výšky 160 cm. Díky tomu, že dokázou ulovit ohromné množství přemnožených škůdců, napomáhají udržovat zdravý les bez použití chemických přípravků. Týká se to zejména motýlů (pídalek, bekyně, obalečí) a blanokřídleho hmyzu (pilatky, ploskohřbetky), a to jak dospělců, tak především housenek a housenic. Mravenci posírají i larvy kůrovcků a tesaříků z odkorňovaných stromů. Tvorbu velkých kup mravenců výrazně obohacuje a provzdušňuje jinak převážně chudé lesní půdy. Můžeme si povšimnout, že kolem mravenčích kupa roste mnohem bujnější a bohatší vegetace. Mravenci rovněž přenášejí různá semena až na vzdálenost 150 m, existují rostliny, které jsou na mravencích závislé (tzv. myrmekochorní druhy) např. violky, prvoseny, dymnivky, sasanky a hluchavky. Lesních mravenců si velmi váží včelaři, protože mravenci pečují o stromové mšice využívající ze svých těl sladkou šťávu – medovici, která je vyhledávanou potravou nejen mravenců, ale i včel. Lesní úly ovšem nemají být stavěny v blízkosti mravenišť, neboť mohou být mravenci napadány. Mravenčí kupa a její okolí je trvalým nebo dočasným domovem stovek dalších druhů bezobratlých živočichů, kteří zde žijí spolu s mravenci v různých komplikovaných vztazích. Z těch větších to jsou zejména larvy brouků zlatohlávků a vrbaře čtyřčetného, někteří drabčíci, cvrček mravenčí, různí koryši a mnoho jiných. V blízkosti mravenišť se usídlují larvy mravčolků, které si zde vybudují trychtířovité zemní pasti, do nichž lapají pobíhající mravence.

Horažďovice • perla Otavy